

24. august 2018

EM 2018/106

Jeg fremsætter hermed følgende beslutningsforslag i henhold til § 33 i forretningsorden for Inatsisartut:

Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut pålægges at fremsætte forslag til ændring af gældende regler om forældreorloven, således at orlovsperioden bliver forlænget med 4 uger. Ændringen skal træde i kraft den 1. juli. 2019.

(Medlem af Inatsisartut Randi Vestergaard Evaldsen, Demokraterne)

Begrundelse

Reglerne om forældreorlov er reguleret i Inatsisartutlov nr. 14. af 17. december 2009. Allerede i forbindelse med Forårssamlingen 2017 fremsatte jeg forslag om at forlænge forældreorloven. Mit forslag blev relativt positivt modtaget, men det daværende flertal valgte at parkere forslaget som en del af en undersøgelse, ved at parkere menes der selvfølgelig at slyde det.

Faktum er derfor, at forslaget ikke blev til noget som følge af valgudskrivelsen. I forbindelse med valgkampen var der igen positive toner til en forlængelse af forældreorloven fra samtlige partier, hvilket jeg finder positivt med henblik på denne gang at få vedtaget mit forslag.

Det er en stor ting for en familie, når et nyt lille barn kommer til verden. Og det er vigtigt, at vi som samfund tager bedst muligt imod vores små, nye borgere.

Demokraterne mener, at det vil være hensigtsmæssigt, hvis samfundet skaber bedre rammer for forældreorlov, så moderen eller faderen til en nyfødt får mulighed for at tilbringe endnu længere tid med sit barn, hvis dette ønskes. Vi foreslår derfor at forlænge forældreorloven fra de nuværende 17 uger til 21 uger. Et sted skal vi starte og 4 ekstra uger vil give mere tryghed for barnet og forældrene.

De nuværende orlovsregler ved graviditet og barsel samt forældreorlov er som følger¹: Kvinden har ret til barselsorlov fra 2 uger inden den forventede terminsdato. Herefter har kvinden ret til orlov i de første 15 uger efter en fødsel. Den første dag i moderens barselsorlov på 15 uger er den dag, fødslen finder sted. For kvinder, der føder to eller flere samtidigt fødte børn forlænges de 15 ugers orlov til 19 uger. Faderen har ret til barselsorlov i 3 uger inden for de første 15 uger efter fødslen.

¹ Jf. Kapitel 1-3 i Inatsisartutlov nr. 14 af 17. december 2009 om orlov og dagpenge ved graviditet, barsel og adoption.

De nuværende forældreorlovsregler efter fødsel eller adoption er som følger²:

Forældre kan fordele 17 uger henholdsvis 21 uger mellem sig efter udløbet af de første 15 uger henholdsvis 19 uger.

Det betyder med andre ord, at en forælder har mulighed for sammenlagt at afholde orlov sammen med sit barn i op til 32 uger efter fødslen, og i 40 uger for en forælder med to eller flere samtidigt fødte børn.

Til sammenligning har forældre bosat i Danmark ret til følgende³:

4 ugers graviditetsorlov til moderen inden forventet terminsdato, barselorlov til moderen på 14 uger efter fødslen, barselorlov til faderen på to sammenhængende uger inden for de første 14 uger efter fødslen og forældreorlov på 32 uger, som forældrene kan dele.

Det betyder, at en moder bosat i Danmark har mulighed for samlet at holde orlov i 50 uger efter fødslen, mens faderen samlet set har mulighed for at holde orlov i op til 34 uger.

Det er klart, at vi ikke altid kan have de samme forhold som i Danmark, men her er der nu alligevel tale om en voldsom forskel.

Ved at vedtage nærværende forslag kan vi minimere forskellen og samtidig være med til at sikre, at et nyfødt barn her i landet får den bedst mulige start på livet. Ligeledes vil vi tage en del af den belastning nogle kommuner lider under, nemlig pladsmangel i vuggestuerne, vi kommer det ikke helt til livs, men det ville kunne mærkes.

Forslaget kan samlet set betyde en forværring af de offentlige budgetter på 12.309.898 kroner. Dette KAN finansieres på følgende vis:

- Alle departementer med undtagelse af Departementet for Sundhed og Forskning og Departementet for Uddannelse, Kultur og Kirke pålægges at effektivisere sig til en administrativ besparelse på 1,8 millioner kroner pr. departement. Departementerne bestemmer selv, hvordan effektiviseringen skal ske. Dette vil give en samlet årlig besparelse på 12,6 millioner kroner, og forslaget er dermed fuldt finansieret.

Jeg vil understrege, at finansieringsdelen udelukkende er et forslag til, hvordan vi i fællesskab kan skabe bedre forhold for småbørnsfamilier. Demokraterne er åbne over for andre finansieringsmuligheder.

² Jf. Kapitel 6 i Inatsisartutlov nr. 14 af 17. december 2009 om orlov og dagpenge ved graviditet, barsel og adoption.

³ Se Staten, Kommunernes Landsforening (KL) og Danske Regioners fælles hjemmeside

<https://www.borger.dk/familie-og-boem/Barsel-oversigt/Barsel-loenmodtagere>

Vi ser frem til at høre indlæg fra de øvrige partier samt svarnotat fra Naalakkersuisut.

De økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Demokraternes daværende medlem af Inatsisartut Poul Hansen modtog den 30/8-2016 svar på § 37-spørgsmål nummer 2016-216. Af dette svar fremgår det, at en forlængelse af forældreorloven på fire uger vil koste kr. 12.309.898 (baseret på 2015-tal). Heraf påhviler det landskassen at afholde 90 procent af udgiften, mens kommunerne står for de sidste 10 procent. Af Naalakkersuisuts svar fremgår det, at beregningerne er lavet ud fra et kendskab til antallet af fødsler i 2015, hvor faderen eller moderen har modtaget barseldagpenge. Der er hermed ikke taget højde for lønudgifter til ansatte, der oppebærer fuld løn under hele orlovsperioden. Udgifterne til udbetaling af fuld løn under barsel vil være højere end udgifterne ved udbetaling af barseldagpenge, da barseldagpengene svarer til mindstelønnen for en ikke-faglært arbejder over 18 år (I henhold til overenskomst mellem SIK og de offentlige arbejdsgivere). Modsat har Naalakkersuisut i sit svar regnet med fulde barseldagpenge for den fulde orlovsperiode. Forældre ansat på f.eks. det private arbejdsmarked vil i visse tilfælde kun anmode om barseldagpenge under forældreorloven, og ikke under barselorloven. Ligesom ikke alle forældre udnytter den fulde orlovsperiode. Dette vil medføre reducerede udgifter for det offentlige til udbetaling af barseldagpenge. Det kan således ikke udelukkes, at ovennævnte anslåede udgifter kan variere alt efter omstændighederne.

En vedtagelse af forslaget vil ydermere kunne resultere i en nedsættelse af det samlede periode med behov for optagelse af daginstitutionspladser med en nedsættelse af de offentlige udgifter til reduktion af brugerbetalingen til følge.

Den lovgivningsmæssige ændring er så minimal, at udgiften hertil bør kunne afholdes inden for de allerede afsatte midler til Departementet for Sociale Anliggender, Familie, Ligestilling og Justitsvæsen. Der forventes således højst et behov for 1/4 AC-årsværk hertil.

De økonomiske og administrative konsekvenser for det private erhvervsliv

Forslaget kan betyde, at det private erhvervsliv skal undvære en medarbejder fire uger længere end i dag. Herudover kan det have økonomiske konsekvenser i de tilfælde, hvor det private erhvervsliv tilbyder deres medarbejdere fuld løn under dele af eller hele orlovsperioden.

De økonomiske og administrative konsekvenser for borgerne

Forældre til en nyfødt får mulighed for at tilbringe 4 uger længere med deres nyfødte end i dag uden at det får nær så store privatøkonomiske konsekvenser.